

ITSASOTIK HILARGIRA

A. Latxa / X. Amuriza

Itsasoak mendez mende beratzen du hondarra
haitzen kontra hausten bere arimaren indarra.
Kresal usainak dakarkit maitearen aparra
ene bihotzaren mugak Hegoa ta Iparra.

Hegoatik Iparrera doan bide luzea
pozkarian ostadarra nahigabeaz lezea.
Zure amasa zait, maitea, bizigarri hezea
eguzkitik hilargira datorkidan haizea.

Maite dut eguzkiaren gorritasun bipila
gehiago hilargiaren argitasun isila.
Zu bizirik ni, maitea, gerta banendi hila
zatoz izarren zelaia ene arimaren bila.

Ene arima Hegoatik Iparrera egina
hilargipean zurbila itsasoan urdina.
Eguzkiak haizeari damaion maitemina
bil dezagun elkarrekin bakarrean ezina.

KORRIKA

N. de Felipe

Irri zirri urri
Korrika iturri
gurekin etorri
Korrika uztarri
indarrak ekarri
Korrika itzarri
herri sarri larri
Korrika egarri
karrikan elkarri
Korrika belarri
berri jarri gorri
Korrika oinarri
lagun bizigarri
Korrika giltzarri.

LAUGARRENEZ NEREA

ETORKIZUNAREN AURREAN

N. de Felipe / G. Aresti

Heure ahizpei esaien, hik, xikia,
zergatik etxean ez dagoen ogirik, esaien
ogia erosten dela, baina ez apirilik,
edo hire aitaren honra. Zetazko boza,

erretenaren ondoko murmurio kantariak,
azal zaien nola bizi diren, esistitzen duten,
milaka esperantzarik gabeko gizon doilor,
diruak hamiltzen narauenak.

Baina egunak etorri behar din, agian bihar,
eta orduan libertateak, neska panposa,
zoparekin kantatuko dizue euskaraz,

eta Gernikako arbola, oilaritezaturik,
gaur inork ezagutzen ez duen hilotz hori,
gaieko adarretaragino beteko dun frutuz.

KALERA NOA IHESI

Folk-Oskorri / X. Amuriza

Ni bizi naiz baserrian
animalien erdian,
bertsotan kontatuko dizuet
mundu guztiak dakian
nola nagoen mendian
bizidunen hilobian.

Jaikitzen naiz egunero
oharrak jo eta gero.
Lanetik eta lanera beti,
nola ninteke hain ero!
Kalera aldegin edo
sartuko naiz gerrillero.

Lanez banago ase
ordaina ez da luzea.
Mendi goietan egonagatik
hauxe da nire leizea,
emaidazu guraizea
urra dezadan haizea.

Kalera noa ihesi
neure gurdia eta guzi.
Ez naiz menturaz han ere ongi
ibiliko lendabizi,
baina ez ninteke bizi
baserrian bezain gaitzki.

Agur baserriko mendi,
hil arteko urkamendi.
Hiltzeko bada ere zugana
berriro itzul banendi
mundua ez dabil ongi
edo nauzu ero haundi.

MALDIZIO BETIKOA

N. de Felipe / G. Aresti

Zuei,
Bartzelonako euskaldun
unibertsidade-mutilok,
egian diotsuet,
zuen artekin batek
baldin eta esplotatzen badu,
hemendik hamar edo hiru urtera,
beraren anaia
obrero
edo kontadorea,
hori,
zuen arteko
hori,
neure maldiziorik borobilenarekin
hornituko dudala,
sipula-sipulorum,
mundu honetako
puta
semerik
semeena
bezala.

EGIA DA

Folk-Oskorri / J. Sarasua

Egia da, egia da,
nik ikusi dudalak.
Egia da, egia da,
porque lo he visto yo
porque que moi je l'ai vu.

Arratseko oskorritik
goizeko oskorriraino
gauean ez da entzun
ez da entzun gauean
gauean ez da entzun
sorgin musika baino.

Gezurra dirudi baina
sano ta fresko gaude,
musika da denboraren
denboraren musika da
musika da denboraren
sekretoaren jabe.

Gazte odola duenak
festa eta algara,
hamabost urtez oraindik
oraindik hamabost urtez
hamabost urtez oraindik
hasi berrin gara.

KAIO LUMA ZIKINA

N. de Felipe

Hibaizabaleko kaioa
gabarra artean hazia
soineko luma zikin batez
garbi eskribatzen hasia.

Zuk hegatsaren poderioz
iraulitako liburua
berri zimentzen baldin bada
iluntzen zaigu asturua.

Hauxe denboraren luzea
bi mila gau zu goza gabe,
ur freskoen iturburua,
sorginen hitz guztien jabe.

Eraman zintuen hodeiak
zerua dauka goibeldurik,
joan zinenetik ez da entzun
Irala aldean txoririk.

Gure bihotzaren sukarra
beti erreguz ari zaizu,
zatoz hegaz plazarik plaza,
Gabriel, lagundu gaitzazu!

MOZKORRI

Oskorri

Seirehun urte inguru
kosta aldean zen gertatu,
itsas gizon zahar batek
behintzat hala zidan kontatu,
enbat itzelak Gaztetugatzen
untzi eder bat zuen hondatzen,
euskaldunontzat barruan
altxor haundiak ei zekartzan.

Euskal Herrian euskaraz
nahi dugu hitz eta jolas
lan eta bizi euskaraz eta
hortara goaz,
bada garaia noizbait dezagun
guda hori gal edo irabaz.
Zabal bideak eta aireak
gure hizkuntzak har dezagan arnas,
bada garaia noizbait dezagun
guda hori gal edo irabaz.

Gaur forjariak lanak utzirik
gatoz guztiok kalera,
labeak oso itzalduta
protesta bat egitera,
Mailu burdinak bota ditugu
hantxe bertan bañtererra,
ez dugu nahi berrito ere
toki artara lanera.

Dinbili danba! gau eta goiza
su eta keen artean,
sosegu eta deskantsu gabe
geure buruen kaltean,
horrexegatik lanak utzirik
gatoz guztiok batean.

Aita-semeak tabernan daude
ama-alabak jokoen.

Eta lapurrek ohostu dute
guk gendukana etxean
eta gu gaude erdi biluzik
beti inoren menpean.

Bizkaiko aberatsak
dira diruzale,
txerri erosle eta
txorizo saltzaile.
Dondaz bete dituzte
Bilbon zazpi kale,
inoiz ez dute eman
pausorik debalde
burrukatzen baitute
diruaren alde.

Gure Violeta maitea
dantzan egizu martxea,
lên eskuineko ankea
bai eta gero bestea.
Begira euskal jendea,
bihotza pozez bete,
apurtzen berdin katea
eta zapata pare.

Guretzat berdin dira
astea eta jaia,
lana bihurtzen dugu
kantatzeko gara.
Har ditagun eskuan
giltza eta laia,
gariz eta burdinaz
lantzeko Bizkaia.

Gitarrekin aire berri bat
daramagu kantuz egun,
abesti libre eta leiala,
prestu eta noblezadun;
haren medioz zer garen ongi
izan gaitzen ezagun,
herri langile nekazaria
hala defendi dezagun.

Tirauki triki trauki
mailuaten hotsa.
Urkiolako puntan
fraile buru motza.

Furra, furra fandangoa,
hortxe duzu fandangoa
geure gustokoa.

Gaur goizean jeiki naiz
suerte onean,
tanke bat topatu dut
neure kafesnean;
ez dakit zer daukagun,
bake ala gerra,
baina nik badaezpadan
egin dut puzkerra.

GU GAITUZU OSKORRI
Folk-Oskorri / N. de Felipe

Gu gaituzu Oskorri zuri, berde eta gorri umorez gara etorri zuen guztion pozgarri.

GINAZ ETA GANBOA
Folk-Oskorri / G. Aresti

Burruka harmatu batetan hiltzera doanak, bizitzea emateko, arrazoi gogorrek atera behar ditu bere erraie-tatik, bere hesteetatik. Kolore bategatik, arrosa bategatik, hodei bategatik, absurdu da hiltzea. Gure historia kontatu digu-tenek beti esan digute eus-kaldunok, burruka harmatuetan, kolore bategatik, arrosa bategatik, hodei bategatik hil garena; eta hori ez da egia, gerra guztietan arrazoi sakonagoak egoten dire-lako, esate baterako gutxi-ren aseta eta askoren gosea. Euskal herrian ere hala ger-tatu delako beti, batzuek dirua dute eta gehienok izer-dia.

Zergatik burrukatu zuten orain bostehen urte Oinazek eta Ganboak?

Oinaz eta Ganboaren errieta handia, ikusirik lur zelaia jota dago mendia. Su gabe dago zuzia, su gabe ilendia. Seinale gertuagorik esazue non dia?

Mondrago hartu dute oinaztarrek traizioz, gero salduko Bizkaia urrearen prezioz ezagutuko baitira Judasen ofizioz. Euskalerrria betekoa taxaz eta bizioz.

Oraindik hementxe gaude Oinaz eta Ganboa, Oinaz zaldunaren pean Ganboa naiz mandoa. Gure gorroto bizia ez baita aurtengoa gure arrazoi guztia hasarrez hemen doa.

Bost-ehun urtean egon gara justizi-eske baina sua eta ura ezin nahas ditezke, irakin edo amata ez dago ezer beste, inork ez dezala esan: "adiskide zaitzete".

HAURRAK
Folk - B. Martinez / X. Amuriza

Haurrak, haurrak, haurrak ederrak, haurrak, nongoak zerate? Espainiako Don Felipe-ren seme-alabak gerade; aurren gaixoa pasa liteke, azken gaixoa preso de.

Haurrak, haurrak, haurrak ederrak, ai haurrak, nora zoazte? Espainiako Don Felipe-ren jauregia goaz eske, intxaur gozako omen ditu ta gurekin etor zaitzete.

Haurrak, haurrak, haurrak ederrak, nondikan zatozte, nondik? Don Felipe-ren etxetik gatzotz intxaurrik ez da oraindik, balego ere, ai guretzako ez omen da ezer handik.

AMOROS GAIXOA
F. Lasuen / J. Casenave

Gaua, gure estalgia, izar ihintzez bustia; urriti, zuri zuria, hilargiaren begia.

Larru gaineen desira, lau esku juntatzen dira, joan daitezen jostatzera gozamenaren habira!

Aldi guziz harritzen naiz zoin den hutsa zoriona horra, hiregandik joana, ez hadila izan bekaizt.

Maitasunaren intxaurra bildua dugu eskura, dezagun kraska azala ahalaz zila bihotza.

Entzuten ditut isilik zuré hats beheparenak, maitearen lo arnasak ez dakar egia baizik.

SAUTRELA
N. de Felipe / B. Etxepare - G. Aresti

Euskara da kanpora eta goazen denok dantzara. O Euskara lauda ezak Garaziko herria, Zeren handik hartu baituk behar huen grazia. Lehenago hi baihintzen hizkuntzarik azkena, Orain berriz izango haiz guztietan lehena.

Euskaldunak edonondik preziatu ziraden, Baina haien mintzaz denak ziren burlatzen, Inongo liburuetan eskribitzen ez baitzen; Orain ikasiko dute nola gauza ona zen.

Euskalduna den guztiak burua altza beza, Gorenean ikusiko baitu bere hizkuntza. Printze eta jaun guztiek hura eskatzen dute, Paperetan ikusita ikasi behar dute.

Gogo hori konplitu du Garaziko gizonak Eta haren adiskide Bordelen dagoenak. Lehen inprimitzaila euskararen hura da; Euskaldunak eskerturik aurkitu behar gara.

¡Eta! lelari bailelo leloa zarai leloa! Euskara da kanpora eta goazen denok dantzara.

ZEREN ESPEROAN DAGO?
Folk-Oskorri / G. Aresti

Zeren esperoan dago gure herria? Nondik etorriko zaio argi berria?

Nola kenduko zaio lepotik uztarrria? Noiz onartu behar du etorkizun gorria?

Noiz arte izateko da horren garbia? Zergatik jarraitzen du maitagarria?

Zer salbazio nahi du zerutik etorria? Apainduko duena, beretzat hilerria.

MOSEN BERNAT ETXEPAREREN KANTUA
N. de Felipe / B. Etxepare-G. Aresti

Mosen Bernat, jakin bahu han zer gertatuko zen, Bearnora joan gabe geldituko hantzaden.

Heldu behar duen gauzan ez da eskapatzerik. Beste kulparik ez nuen ongia egin baizik, Bidegabeak hartu nau bide okerretatik: Erregeri gaizki saldu nindioten itsurik.

Erregek agindu zidan joateko bertatik. Hasarretan zegoela, baina nik ez kulparik. Etsaiei ez nien eman malizian lekuri, Harengana joan nintzen ihes egin gaberik.

Ene oinez jausi nintzen etsaiaren menean, Kulpa aurkitu didate ongia eginen. Haien pean ez banengo, nengo zuzenean; Baina preso nadukate kartzela sakonean.

Mosen Bernat pentsa ezak kartzela gaitza dela, Bertako pena gogorrek gaitzagoak direla. Han barnean dagoenak ez dauka nork kontsola. Ba dirudi ez direla amaituko sekula.

Beti da libertatea gauzarik hoberena, Eta preso egotea penarik handiena, Ni bezala ez dadila, otoi, inor engana, Ez eta hitz alferretan fida ere gizona. Amen.

ASTOARENA
M. Labeguerie-Oskorri / G. Aresti

Kristau prestu bat bailitzan asto bat dago elizan.

Hantxe da abiatu deboten ganantza eta beste bat dela ematen du antza, baina haren otoitzak dirudi burlantza, pater nosterrik gabe egin du arrantza.

Korura igan eta han daude kantari apezpiku jaunaren hogeitaz berritzi, pena eman diote gure astoari ez baitaki latinez gaixo pekatari.

Apaiza sermolari dago kulpituan hainbeste garraisia hasnasa ituan, gure astoarekin sartu da pleituan eta honen arrantzak isiltzen zituan.

Elizan du sufritu momentu larririk, arrantzarik gabeko lastimagarririk, kristauak belauriko lurrean jarririk, inork ez du ikusi haren belarririk.

Buztana altza eta korotik erori, bertan akabatzen da ez delako txori, zerura jotzen eta aita San Pedrori, ze moduz gustatuko asto nabar hori?

Aita San Pedrok dio: ai zer pazientzi! Zerueta astorik ez nuen lizentzi, baina sarrera honi nola galarazi, kabrestuan dakazki hamar induljenti!

IGELAK
B. Martinez / J. Mirande

Aintziko urerat ilargi laurden bat erori zen, zuri, jori, gauko zitu zori; igelak jan dute, igeltxo igeldariak.

Orain, aldiz, intzirika daude igel igeltxoak, igel igeltxo zoroak ...

Gau minean aintziko igelak dute, ai! ei ilargi min.

ADELA
N. de Felipe / G. Aresti

Adela, gure arabar lorea, giputz arroka, hi, Bizkaiko burdina. Orain, batere zaratarik gabe joan hatzaigu, eskoletan ere, euskal eskoletan ere, klaseen arteko burruka gogorkien lehertzen zenean, zeinean gizonak gizonaren kontra, eta euskaldunek euskaldunen kontra dihardukaten.

Azken agurra erran deraunagunean, gogorrenari ere pausatu ziaion elur maluta bat begiaren ertzean eta gure amorruagatik gure gorrotoagatik egin dinagu zin finko bat: azken kolpea eman arte iraungo dugula gure burruka honetan hire memorian, hire memorian, hire memorian!

Hain simple sinpleki joan hatzaigu hi, Adela geurea, Adela herria, Adela berria, gure Adela gorria.

Hil haiz lanik eta soldatarik gabe, esplotadoreek zerua goian eta lurra behean utzia; hil haiz esplotadoreek azpian lur hotza gainean harria jarria, baina hire erraiek esperantza hobeko fruituak sortuko zitinate, hire bularretako esne biziaz helduko direnak.

GORA TA GORA BETI
Folk-Oskorri / G. Aresti

Gora ta gora beti, haik gora Lapurdi! Euskerak bizi gaitu eta bizi bedi.

Gorantza doa agudo kapitala eta Lapurdi beti dago apala, aldrebesturik dago mundu zitala. Konformatzen ez bagara ze pekatu mortala!

Gurea ez da bizi-modu normala, lurra lantzeko haitzurra eta pala, lanaren truke kobratzen erreala. Benetan da miserable euskaldunon jorjala.

Munduan ezin bizi ditekete hala, merkatuetan dena gora doala, etxera eta zopa guztiz argala, krisielluen olioia ez da postre formala.

Jabeek dute kontzientzi zabala, kakatu dute gure lurren azala, baina Lapurdi ez da hain zerbitzala; burruka garbian dago. Hori da printzipala.

ERESBIL

1006464
F1/1248 1196